

WHO Globaalne traditsioonilise meditsiini strateegia aastateks 2025–2034

Strateegia esindab Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) uuendatud pühendumust tagada universaalne juurdepääs ohutule, tõhusale ja inimkesksele traditsioonilisele, täiendavale ja integreerivale meditsiinile (TCIM).

Tuginedes varasemate strateegiate (2002–2005 ja 2014–2023) alustele, pakub see uus strateegia **selget visiooni, eesmärke, juhtpõhimõtteid ja nelja strateegilist eesmärki**, millest igaühe toetavad liikmesriikidele, partneritele, sidusrühmadele ja WHO-le suunatud tegutsemisjuhised.

Strateegia võeti ametlikult vastu **78. Maailma Terviseassambleel (WHA78) 2025. aastal** pärast selle esitamist täitevkomiteele selle 156. istungjärgul. Selle heakskiitmine tähistab olulist verstaposti ülemaailmses tervishoiupoliitikas, kinnitades TCIM-i olulisust universaalse tervisekindlustuse ja säästva arengu eesmärkide saavutamisel.

Strateegia näeb ette maailma, kus kõigil on universaalne juurdepääs inimkesksele traditsioonilisele, täiendavale ja integreerivale meditsiinile (TCIM), mis aitab kaasa tervise ja heaolu kõrgeimale saavutatavale standardile.

Strateegia eesmärk on edendada TCIM-i integreerimist tervishoiusüsteemidesse tõenduspõhisel, kultuuriliselt lugupidaval ja säästva arenguga kooskõlas oleval viisil.

WHO TCIM strateegia 2025-2034 eesmärgid

1. **Esiteks**, TCIH uuringud küll suurenevad, kuid ei ole vastavuses TCIH kasutamisega. TCIH uuringud vajavad prioriseerimist ja suuremat rahastamist riiklikes teaduspoliitikates ja programmides.
2. **Teiseks** pakuvad WHO koolitus- ja praktikajuhised kasulikke miinimumstandardeid, kuid TCIH praktikute reguleerimine peab kajastama ka ametlike ja mitteametlike praktikate erinevat olemust.
3. **Kolmandaks** on taimsete ravimite reguleerimisel tehtud edusamme, kuid teistsuguse päritoluga TCIH tooted vajavad endiselt käsitlemist. Riskipõhine regulatiivne lähenemisviis kõigi TCIH toodete jaoks tundub olevat asjakohane ja WHO peaks selles osas juhiseid andma.
4. **Neljandaks**, TCIH potentsiaal konkreetsete haiguste ravis abiks olemisel jääb sageli tähelepanuta. Haiguste strateegiate väljatöötamisel tuleks kasuks töendite arvessevõtmine ja TCIH tavade asjakohane kaasamine.
5. **Viiendaks**, TCIH kaasamine riiklikku tervishoiupoliitikasse on riigiti erinev, mõned integreerivad TCIH tavasid ja teised püüavad neid piirata. Me julgustame kõigis riikides positiivset raamistikku, mis sätestab TCIH rolli universaalse tervisekindlustuse saavutamisel.

WHO TCIM strateegia 2025-2034 juhtpõhimõtted

1. Tõenduspõhisus
2. Holism ja tervis
3. Jätkusuutlikkus ja bioloogiline mitmekesisus
4. Õigus tervisele ja autonoomiale
5. Põlisrahvaste õigused
6. Kultuur ja tervis
7. Inimkeskne hooldus ja kogukonna kaasamine
8. Integreeritud tervishoiuteenused
9. Tervise võrdsus

WHO TCIM strateegia 2025-2034

EESMÄRGID ja SUUNAD

EESMÄRK 1 : Tugevdada TCIM tõendusbaasi

- Hõlbustada kvaliteetseid TCIM-uuringuid ressursside suurema eraldamise kaudu
 - Leida asjakohaseid uurimisviise ja optimeerida tehnoloogiliste edusammude kasutamist
-
- On vaja täiendavaid investeeringuid TCIMi teadusuuringutesse ja nende hõlbustamist.
 - Digitehnoloogiad ja tervisealased uuendused võivad potentsiaalselt tõhustada TCIM-i teadusuuringuid, tervishoiuteenuseid ja enesehooldust.
 - Arvestades TCIM-i keerukust ja multidistsiplinaarset olemust, mis põhineb erinevatel filosoofiatel, tuleb kasutada asjakohaseid uurimismeetodeid ja intellektuaalomandi õiguste meetodeid, mida toetab metoodiliste ja praktikaekspertide ning TCIM-i ja teiste teadlaste koostöö

WHO TCIM strateegia 2025-2034

EESMÄRGID ja SUUNAD

EESMÄRK 2 :

Ohutu ja tõhusa TCIMi pakkumise toetamine asjakohaste regulatiivsete mehhanismide kaudu

- Tagada asjakohased regulatiivsed mehhanismid TCIM-i toodetele, mis on säästvalt toodetud ja tarnitud. Leida asjakohaseid uurimisviise ja optimeerida tehnoloogiliste edusammude kasutamist
- Pakkuda TCIM-i tavadele ja praktikutele asjakohaseid regulatiivseid mehhanisme
- TCIM-i jaoks sobib hästi riskipõhine regulatiivne lähenemisviis, mis kohandab regulatiivsed nõuded vastavalt konkreetsele TCIM-i toodete või teenuste tüübile.
- TCIM-i praktikute regulatiivsed mehhanismid peavad seadma esikohale patsiendi ohutuse. TCIM-i praktikuid ei saa pidada üheks rühmaks, kuna TCIM-i meetodid, terapeutilised lähenemisviisid, koolitus, praktika ja praktikute tööjaotus on erinevad.

WHO TCIM strateegia 2025-2034

EESMÄRGID ja SUUNAD

EESMÄRK 3 : Integreerida ohutu ja tõhus TCIM tervishoiusüsteemidesse

- Kaasata ohutud ja tõhusad TCIMi teenused **riiklikesse ja kohalikesse tervishoiuga seotud raamistikesse ja poliitikatesse**, et integreerida ohutu ja tõhus TCIM tervishoiusüsteemidesse (*mõiste One Health*)
- **Hõlbustada** ohutute ja tõhusate TCIM-teenuste **integreerimist** kogu hoolduse järjepidevuse ja elukäigu ulatuses
- Ohutu ja tõhusa TCIMi integreerimine tervishoiusüsteemidesse **mängib tervishoiuteenuste ümberorienteerimisel võtmerolli**. TCIM-i saab integreerida tervishoiusüsteemi kõigisse valdkondadesse, **hõlmates kõiki tervishoiu tasandeid** kogu hoolduse järjepidevuse ja elukäigu ulatuses
- **Esmatasandi tervishoid on** universaalse tervisekindlustuse alus (UHC) ja loomulik **sisenemispunkt** TCIM-i integreerimiseks.

WHO TCIM strateegia 2025-2034

EESMÄRGID ja SUUNAD

EESMÄRK 4 :

TCIM-i sektoriülese väärtuse optimeerimine ja kogukondade mõjuvõimu suurendamine

- Kaasata TCIM tervise, heaoluühiskonna, terviseühitsuse ja kestliku arengu eesmärkide **valdkonnaülestesse poliitikatesse ja tegevuskavadesse**.
- Töötada välja **kaasavad lähenemisviisid ja mudelid** traditsiooniliste meditsiiniliste **teadmiste kaitsmiseks ja neile juurdepääsuks** ning selliste teadmiste ja/või nendega seotud geneetiliste ressursside kasutamisest saadava tulu õiglaseks ja erapooletuks jagamiseks.
- **Propageerida** tervislikke eluviise ja keskkonnakaitset tervikliku lähenemisviisi ja traditsiooniliste meditsiiniliste teadmiste kaudu ning parandada arusaamist TCIM-i kontseptsioonidest, teadmistest ja tavadest
- Luua **sektoritevaheline koostöö** tervishoius heaoluühiskondade ja säästva arengu nimel..